

Justis- og beredskapsdepartementet

Innvandringsavdelingen

Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

Vår ref. #249311

Deres ref.

Oslo, 06. september 2013

Høring om forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften – gjennomføring av Dublin-forordningen i norsk rett

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev datert 12.7.2013 om forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften – gjennomføring av Dublin-forordningen i norsk rett.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for samfunnsendringer gjennom å styrke holdninger, kunnskap og strukturer for gjennomføring og overvåking av barns rettigheter i medhold av FNs barnekonvensjon. Norgesprogrammet i Redd Barna arbeider for styrking av barns rettigheter i Norge og overvåker brudd på barnerettighetene, med spesielt fokus på sårbare grupper barn, som for eksempel asylsøkerbarn.

Generell tilbakemelding

Redd Barna mener og legger til grunn at barn som er på flukt i liten grad er årsak i situasjonen de har kommet i eller har makt over eget liv og fremtidige avgjørelser. Dette er utgangspunkt i vårt arbeid med asyl- og flyktningbarn og også vårt utgangspunkt for denne høringsuttalelsen.

Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 sier at hensynet til barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Selv om dette hensynet ikke er ufravikelig er det alminnelig antatt at det skal svært mye til å fravike dette. I følge FNs barnekomiteens generelle kommentar nr. 14 om barnets beste, skal det begrunnes i hvert enkelt tilfelle hvorfor andre hensyn får større vekt enn barnets beste, og kan det ikke gjøres på en generell basis som skal gjelde i alle saker. I departementets forslag til innstrammingsiltak i 2008 som åpnet for å inkludere enslige mindreårige asylsøkere i Dublin-regelverket ser vi at forholdet mellom dette hensynet og innvandringsregulerende hensyn på spissen. Sist nevnte hensyn er tillagt uforholdsmessig stor generell vekt.

Da Redd Barna sammen med flere andre organisasjoner i 2009 skrev høringsuttalelse på regjeringens forslag om innstramningstiltak var vår konklusjon som følger:
«Vi mener barn ikke bør utsettes for denne belastningen det er å bli sendt fra land til land i Europa, som i mange tilfeller vil innebære å bli sendt til andre Dublin-land hvor forholdene er svært vanskelige. Vi ber departementet om å fortsette å unnta barn fra dette tiltaket som omhandler Dublin II- forordningen. Gjennom barnekonvensjonens artikkel 22 har Norge forpliktet seg til å beskytte barn på flukt».

Primært standpunkt

Det er fortsatt vårt primære standpunkt at enslige mindreårige som hovedregel bør unntas fra Dublin III-forordningen og at Norge må bruke suverenitetsklausulen som gir mulighet til å behandle søknaden i eget land.. Vi viser i denne forbindelse til EU-dommen avsagt 6. juni 2013 (Case C-648/11) hvor domstolen kommer til at:

The second paragraph of Article 6 of Council Regulation (EC) No 343/2003 of 18 February 2003 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an asylum application lodged in one of the Member States by a third-country national must be interpreted as meaning that, in circumstances such as those of the main proceedings, where an unaccompanied minor with no member of his family legally present in the territory of a Member State has lodged asylum applications in more than one Member State, the Member State in which that minor is present after having lodged an asylum application there is to be designated the 'Member State responsible'

Sekundært standpunkt med kommentarer til høringskapitler:

Sekundært vil vi si at vi ser en styrking av barns rettigheter i den nye forordningen og er positive til at retten til familieliv og hensynet til barnets beste som grunnleggende prinsipp er tatt med.

Redd barna har imidlertid noen innspill og kommentarer til departementets forslag om gjennomføring av Dublin III forordningen i norsk rett, og følgende temaer vil bli berørt i vår høringsuttalelse:

- Informasjon
- Intervju og verger
- Forsvinninger og menneskehandel
- Fengsling og internering
- Aldersvurdering

Informasjon

Redd Barna er fornøyd med at det i Dublin III- forordningen har kommet inn en ny artikkel som fastslår at staten må gi søkeren tilstrekkelig og god informasjon om sin situasjon og at det kommer tydelig frem at dette også skal kommuniseres på en tilpasset måte til enslige mindreårige asylsøkere. Mange enslige mindreårige Redd Barna har vært i kontakt med har ikke vært klar over at de har en Dublin-sak eller hva det vil si for dem. Barn må både få informasjon som gjør dem i stand til å forstå den situasjonen de er i, hvilke rettigheter de har og hvilke potensielle handlinger som kan skje fremover.

I tillegg vil vi understreke viktigheten av at også barn som kommer sammen med sine foreldre får god informasjon om situasjonen de er i. Det må ikke overlates til foreldrene alene å sikre at barn får god informasjon. Mange barn vi har snakket med melder om at det er mye informasjon om retur og Dublinreglementet på mottaket, men at de i svært liten grad forstår hva det dreier seg om, og barna blir stresset og redd av det. Dette skaper en utrygg situasjon for barn. Det skaper også en vanskelig og urolig situasjon generelt i mottakene.

Redd Barna ber derfor altså om det i tillegg til å utvikles eget materiale for enslige mindreårige asylsøkere også utvikles materiell eller metoder som kan gi god og tilrettelagt informasjon til barn som kommer til Norge som asylsøkere sammen med familien sin. Dette er i tråd med barnekonvensjonens artikkel 12.

Intervju og verge

Punkt 4.5.2 i høringsbrevet presiserer at det i utgangspunkt skal gjennomføres personlig intervju med klageren med det formål å kartlegge hvilket land som er ansvarlig for å behandle søknaden. Redd Barna mener at det er en styrking av rettsikkerheten at det som hovedregel skal gjennomføres et personlig intervju.

Vi mener at det, helt uavhengig om man har nok informasjon om hvilket land som i henhold til Dublin III-forordningen skal behandle søknaden, alltid skal gjennomføres personlig intervju med enslige mindreårige asylsøkere. For at Norge skal kunne grundig vurdere om søknaden av ulike grunner bør behandles i Norge og ikke i et annet europeisk land, bør man benytte seg av et ordinært asylintervjuet for å få kartlagt situasjonen til søkeren godt.

I arbeid med enslige mindreårige asylsøkere er det svært viktig å bruke asyl intervjuet for å avdekke særlig sårbare barn. Vi vet at mange barn har opplevd utnyttelse og overgrep i andre europeiske land, mens de har vært på flukt. Flere flykter fra menneskehandlere og bakmenn. Faren for utnyttelse ligger ikke kun og nødvendigvis i retur til hjemland, men retur til andre europeiske land. Samtaler med barn viser at de frykter for bakmenn i europa om de blir returnert og Norge bør i intervjurundene fange opp denne sårbarheten og beskytte mot fremtidig utnyttelse.

Medfølgende barn som søker asyl sammen med en eller begge foreldre, må få tilbud om å gjennomføre en barnesamtale, der formålet er å belyse barnets situasjon og kartlegge om barnet kan ha et selvstendig asylgrunnlag. Barnekonvensjonens artikkel 12 stadfester at alle barn har rett til å si sin mening og bli hørt i alle saker som angår dem. Barn er individuelle rettighetsinnehavere og deres meninger må bli hørt og vektlagt uavhengig av foreldrenes asyl intervju.

Vi legger til grunn at det i dublin-saker, som i alle andre saker, også sørges for at enslige mindreårige asylsøkere har en kvalifisert representant tilstede under intervjuet. Endringer i utlendingsforskriften i 2009 fastslår at også enslige mindreårige asylsøkere som omfattes av Dublin-forordningen også har rett på en representant.

Forsvinninger og menneskehandel

I Artikkel 6 – garantier for mindreårige i Dublin III-forordningen, står det at statene har et spesielt ansvar for å beskytte barn hvor det finnes en risiko for menneskehandel. Redd Barna er positiv til at det har kommet inn et eget punkt om menneskehandel i forordningen, da vi vet at det er mange enslige mindreårige asylsøkere som er i faresonen for å bli utnyttet av menneskehandlere.

Igjen vil vi fremheve viktighet av asylintervju da dette er en av mange kilder til informasjon om hvorvidt barn er utsatt for, eller står i fare for å bli utnyttet i menneskehandel. Samtidig vet vi at mange barn enten selv ikke er klar over, eller at de tør å snakke om at de er utsatt for menneskehandel. Derfor er det svært viktig at informasjon som kommer frem i etterkant (fra mottak, politi og barnevern, representanter) tilflyter asylforvaltningen slik at intervjuet fylles ut med annen informasjon også der man har barn som har en sak etter Dublinforordningen.

Hvert år forsvinner flere titalls barn fra norske asylmottak og en rapport fra PRESS – Redd Barna Ungdom viser at de fleste forsvinninger handler om dublin-saker.¹ Den samme rapporten

---

¹Rapport fra PRESS om forsvinninger:

<http://press.no/files/Rapport-om-asylsokende-barn-som-forsvinner-fra-mottak-ferdig.pdf>

konkluderer med at man i stor grad kan frykte at mange av barna som forsvinner blir utnyttet i menneskehandel. Det står lite, eller ingenting om hvordan man tenker å unngå at enslige mindreårige asylsøkere forsvinner fra asylmottak og hvordan man i større grad kan beskytte enslige mindreårige asylsøkere mot utnyttelse i påvente av svar på søknaden eller retur.

Internering/fengsling

Etter Dublin III-forordningens artikkel 28 er det nøye forklart staters muligheter for å benytte seg av fengsling av personer om det er sannsynlig at de vil unnlate seg effektivering av tiltak.

Departementet henviser ikke til hvordan de vil praktisere dette ovenfor barn og barnefamilier. Barn skal ikke interneres i tråd med Barnekonvensjonens artikkel 37, og Redd Barna legger derfor til grunn at man i Norge ikke vil benytte seg av internering ovenfor barn og barnefamilier.

Aldersvurdering

Redd Barna vil også under dublinordningen understreke viktigheten av at de som trenger det mest er de som får beskyttelse og god oppfølging. Vi vet at det ikke er alle enslige mindreårige søkere som reelt er mindreårige. Det betyr at man tidlig må finne ut hvem som er under 18 og hvem som ikke er det. Redd Barna har i tidligere høringer og innspillsrunder med departementet kommet med forslag til hvordan og hvorfor metodene for å fastsette alder av søkere må bli bedre. I den grad man kan gjennomføre alderstester på en human og rettsikker måte anbefaler Redd Barna at dette også praktiseres på enslige mindreårige med dublin-vedtak for å sikre at både ressursene i asylforvaltningen og i mottakene brukes til beste for dem de er ment for nemlig de enslige mindreårige.

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Janne Olise Raanes

Leder Norgesprogrammet

Thale Skybak

Rådgiver flyktningsbarn